

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja: ul. Miodowa Nr 22. Telefon Redakcji 11-44-05. Telefon Administracji 11-80-13. Telefon Ekspedycji 11-80-19. Ogłoszenia: ul. Królewska 5. Kasa czynna od godz. 8 i pół do 1 po pld., w soboty do g. 12 w pld. Konto czekowe w P. K. O. — 730.

Oddziały „Monitora Polskiego”:

BYDGOSZCZ, Gdańska 22, tel. 15-74; GDANSK, Neugarten 27, tel. 240-79; GDYNIA, Skwer Kościuszki 14, tel. 17-20; KATOWICE, 3 Maja 34, tel. 305-65 i 310-91; KRAKÓW, Rynek Główny 6, tel. 105-00 i 120-27; LWÓW, Akademicka 11, I p., tel. 200-20, 200-45; ŁÓDŹ, Piotrkowska 125, tel. 101-11 i 115-24; POZNAŃ, Aleja Marsz. Piłsudskiego 24, tel. 28-57, 28-58 i 28-49; TORUŃ, Szeroka 41, tel. 263; WILNO, Mickiewicza 15 m. 5, tel. 674 i 17-85.

TRESC DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 213. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 214. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 215. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 216. Zarządzenie o nadaniu Brązowego Krzyża Zasługi.

DZIAŁ URZĘDOWY.

—oOo—

Zarządzenia Władz Naczelnych.

—oOo—

213

ZARZĄDZENIE.

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 458) nadaje

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu pracy społecznej:

dr **Grzegorzowi Nowakowskiemu**, lekarzowi w Błoniu województwa warszawskiego, — dr **Stanisławowi Prostackowi** w Krakowie, — **Edwardowi Radgowskiemu**, sekretarzowi Wydziału Powiatowego w Milanówku powiatu błońskiego.

Warszawa, dnia 1 czerwca 1938 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:

(—) **I. Mościcki.**

Prezes Rady Ministrów:

(—) **Stawoj Składkowski.**

—oOo—

214

ZARZĄDZENIE.

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 458) nadaje

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu pracy społecznej:

Janowi Bałazińskiemu, sekretarzowi administracyjnemu Starostwa Powiatowego we Włoszczowie województwa kieleckiego, — **Władysławowi Bartyzelowi**, podreferendarzowi Urzędu Skarbowego w Zamościu województwa lubelskiego, — **Ignacemu Bielawskiemu**, kierownikowi szkoły powszechnej w Grabownicy powiatu brzozowskiego, — **Lidii Cicierskiej** w Łańcucie, — **Marii Frikke**, referendarzowi Urzędu Skarbowego w Warszawie, — **Kazimierzowi Glińskiemu**, komisarzowi Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych w Warszawie, — **Michałowi Hryczyszynowi**, technikowi drogowemu Wydziału Powiatowego w Kolbuszowej województwa lwowskiego, — **Zygmuntowi Johanowiczowi**, podreferendarzowi Izby Skarbowej w Łucku, — **Janowi Stefanowi Kackowskiemu**, pomocnikowi buchaltera w Wydziale Powiatowym we Włoszczowie województwa kieleckiego, — **Adolfowi Kalecie**, rewidentowi Urzędu Celnego w Cieszynie, — **Stanisławowi Kłuskowi**, podreferendarzowi Dyrekcji Ceł w Mysłowicach, — **Jadwidze Marii Lewickiej** w Jarosławiu, — **Antoniemu Madurze**, mistrzowi krawieckiemu

we Lwowie, — **Marii Mikiewiczowej** w Rzeszowie, — **Stanisławowi Mittekowi**, podreferendarzowi Urzędu Celnego w Warszawie, — **Tadeuszowi Nowosieleckiemu**, urzędnikowi kopalni nafty „Galicja” w Grabownicy powiatu brzozowskiego, — **Mieczysławowi Przemyskałskiemu**, kierownikowi oddziału w Zarządzie Miejskim w Rzeszowie, — **Tomaszowi Rogozińskiemu**, podreferendarzowi Urzędu Celnego w Warszawie, — **Władysławowi Skibowej** w Krośnie województwa lwowskiego, — **Marii Sożyńskiej**, em. nauczycielce szkoły powszechnej w Krośnie województwa lwowskiego, — dr **Zdzisławowi Stypalowi**, powiatowemu lekarzowi weterynaryjnemu w Przeworsku, — **Wiktrowi Thee**, agronomowi, wójtowi w Dydni powiatu brzozowskiego, — **Stefanowi Kazimierzowi Wątrasyńskiemu**, kierownikowi kopalni oleju skalnego w Humniskach powiatu brzozowskiego, — **Władysławowi Wochnie**, podreferendarzowi Urzędu Skarbowego w Warszawie, — **Stefanowi Woźnickiemu**, rachmistrzowi Urzędu Skarbowego w Warszawie, — **Franciszkowi Bolesławowi Wronie**, podreferendarzowi Izby Skarbowej w Grudziądzu, — **Stanisławowi Wrońskiemu**, sekretarzowi rachunkowemu Urzędu Skarbowego w Olkuszu województwa kieleckiego, — **Józefowi Trawińskiemu**, kierownikowi oddziału Dyrekcji Ceł w Poznaniu;

za zasługi na polu pracy samorządowej i społecznej

Stefanowi Cendrowskiemu, wójtowi gminy Wilanów powiatu warszawskiego, — **Antoniemu Janowskiemu**, wójtowi gminy Jeziorna powiatu warszawskiego, — **Józefowi Morawskiemu**, wójtowi gminy Jabłonna powiatu warszawskiego, — **Kazimierzowi Myślickiemu**, wójtowi gminy Zaostrowieże województwa nowogródzkiego, — **Zygmuntowi Stanisławowi Sokolowskiemu**, wójtowi gminy Horodziej województwa nowogródzkiego, — **Adamowi Wójcikowi**, sekretarzowi gminy Szydłowice powiatu słonimskiego;

za zasługi na polu pracy zawodowej

Henrykowi Baranowskiemu, kierownikowi technicznemu firmy „Kresexport” w Baranowiczach, — **Kazimierzowi Jewsiewickiemu**, p. o. sekretarza gminy Lachowice powiatu baranowickiego, — **Franciszkowi Mazurkiewiczowi**, przemysłowcowi w Baranowiczach, — **Rudolfowi Mroszczykowi**, kierownikowi działu Izby Rolniczej w Wilnie, — **Czesławowi Ręcajskiemu**, przemysłowcowi w Baranowiczach;

za zasługi na polu pracy zawodowej i społecznej

Edwardowi Kościowi, kierownikowi szkoły powszechnej w Janowiczach powiatu nieświeskiego, — **Władysławowi Stanisławowi Süssowi**, kierownikowi szkoły powszechnej w Horodzieju województwa nowogródzkiego, — **Józefowi Zubowiczowi**, wójtowi gminy Siniawka powiatu nieświeskiego;

za zasługi na polu podniesienia stanu sanitarnoporzadkowego

inż. **Kazimierzowi Chrzanowskiemu** w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Teodorowi Gromskiemu**, kierownikowi działu technicznego gminy Falenica powiatu warszawskiego, — **Sewerynowi Janowskiemu**, wójtowi gminy Marki powiatu warszawskiego, — **Stanisławowi Kiserowi**, kontrolerowi budowlanemu Wydziału Powiatowego w Warszawie, — **Janowi Mroźewskiemu**, wicestaroście powiatowemu w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Antoniemu Okraszewskiemu**, sekretarzowi Zarządu Miejskiego w Błoniu województwa warszawskiego, — inż. **Józefowi Juliuszowi Olszewskiemu**, kierownikowi robót melioracyjnych Wydziału Powiatowego w Warszawie, — **Władysławowi Plebanowi**, przemysłowcowi w Radości powiatu warszawskiego, — **Henrykowi Rybce**, kontrolerowi budowlanemu Wydziału Powiatowego w Warszawie, — **Władysławowi Sieklickiemu**, rolnikowi, sołtysowi w Rokitnie powiatu błońskiego, — **Tadeuszowi Skórcze**, inspektorowi budowlanemu Wydziału Powiatowego w Warszawie, — **Kazimierzowi Skupowi**, kierownikowi szkoły powszechnej w Czarnowie powiatu błońskiego, — **Ludwikowi Starościakowi**, kierownikowi szkoły powszechnej

w Milanówku powiatu błońskiego, — **Alfonsovi Szyszkiewiczowi**, komisarzowi Policji Państwowej w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Józefowi Ty-skiemu**, rolnikowi w Parzniewie województwa warszawskiego, — **Aleksandrowi Wilczewskiemu**, urzędnikowi Zarządu Miejskiego w Błoniu województwa warszawskiego;

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz drugi

za zasługi na polu pracy samorządowej

Józefowi Skrzypczyńskiemu, wójtowi gminy Lachowice powiatu baranowickiego.

Warszawa, dnia 1 czerwca 1938 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) **Stawoj Składkowski.**

—oOo—

215.

ZARZĄDZENIE

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 458) nadaje

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu pracy społecznej:

Janowi Babrajowi w Krakowie, — **Eliaszowi Alojzemu Horbowemu** w Krościenku powiatu nowotarskiego, — dr **Alojzemu Kobyłeckiemu**, urzędnikowi Banku Polskiego w Jasle, — **Michałowi Kolarzowi**, urzędnikowi Wydziału Powiatowego w Zywcu, — **Kazimierzowi Ogonowskiemu** w Krakowie, — **Tadeuszowi Opalkowi** w Krakowie, — **Kazimierzowi Piaseckiemu**, kupcowi w Mysłenicach województwa krakowskiego, — **Wojciechowi Siuty**, adwokatowi w Czarnym Dunajcu powiatu nowotarskiego, — **Janowi Sorze** w Rząsce powiatu krakowskiego;

BRĄZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu pracy społecznej:

Szczepanowi Czechowi w Kaszowie województwa krakowskiego, — **Michałowi Dudkowi**, elektromonterowi w Brzesku województwa krakowskiego, — **Józefowi Krzysztoforskiemu** w Krakowie, — **Filipowi Lizoniowi**, rolnikowi w Brzynie powiatu nowosądeckiego, — **Stanisławowi Małyśowi** w Skawinie powiatu krakowskiego, — **Karolowi Ocetkiewiczowi** w Skawinie powiatu krakowskiego, — **Józefie Tarczyłównie** w Krakowie.

Warszawa, dnia 1 czerwca 1938 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) **Stawoj Składkowski.**

—oOo—

216.

ZARZĄDZENIE.

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 458) nadaje

BRĄZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu pracy społecznej

Janowi Bońdosowi, rolnikowi w Kolbuszowej Górnej województwa lwowskiego, — **Józefowi Gąseckiemu**, kupcowi, wójtowi w Dynowie powiatu brzozowskiego, — **Marii Kiełbowej**, rolnicze w Przedbórze powiatu kolbuszowskiego, — **Stanisławowi Kotuli**, masarzowi w Kolbuszowej Dolnej województwa lwowskiego, — **Janowi Kuziarze**, rolnikowi w Żolyni powiatu łanckiego, — **Franciszkowi Kwiatkowskiemu**, rolnikowi w Humniskach powiatu brzozowskiego, — **Mikołajowi Maternie**, robotnikowi w Baranowiczach, — **Józefowi Michcie**, rolnikowi w Masłowie powiatu kieleckiego, — **Franciszkowi Mroczkowskiemu**, em. star-

szemu wachmistrzowi w Rzeszowie, — **Matuszowi Partyce**, rolnikowi w Tryńczy powiatu przeworskiego, — **Wiktorowi Prorokowi**, rolnikowi w Irześniowie powiatu brzozowskiego, — **Józefowi Rechtoniowi**, rolnikowi w Piwodzie powiatu jarosławskiego, — **Anieli Skowron**, rolnicze w Masłowie powiatu kieleckiego, — **Stanisławowi Sosze**, rolnikowi w Wiązownicy powiatu jarosławskiego, — **Józefowi Starcowi**, rolnikowi, sołtysowi w Weryni powiatu kolbuszowskiego, — **Helenie Szubrze** w Suchodole powiatu krośnieńskiego, — **Antoniemu Switalskiemu**, rolnikowi w Rudolowicach powiatu jarosławskiego, — **Franciszce Wilkowi**, rolnikowi, sołtysowi w Cmolasiu powiatu kolbuszowskiego, — **Józefowi Wojno**, kierownikowi chóru kościelnego w Masłowie powiatu kieleckiego;

za zasługi na polu pracy zawodowej

Gustawowi Belke, majstrowi masarskiemu w Baranowiczach, — **Bolesławowi Cichockiemu**, podmajstrzemu masarskiemu w Baranowiczach, — **Józefowi Gontarzowi**, dróżnikowi drogi państwowej w Baraku powiatu lubelskiego, — **Stefanowi Krysmalskiemu**, podmajstrzemu masarskiemu w Baranowiczach, — **Władysławowi Laskowskiemu**, maszyniście tartaku w Augustowie, — **Bolesławowi Maciejewskiemu**, rolnikowi w Baranowiczach, — **Wiktorowi Wawrzyniakowi**, masarzowi w Baranowiczach;

za zasługi na polu pracy samorządowej

Michałowi Dominikowi, pomocnikowi sekretarza Zarządu Gminnego w Jeziornie powiatu warszawskiego, — **Adamowi Sudnikowi**, rolnikowi, sołtysowi w Harajmowszczyźnie powiatu stołpeckiego, — **Fryderykowi Szykielowi**, rolnikowi, sołtysowi w Leszno-Woli województwa warszawskiego;

za zasługi na polu podniesienia stanu sanitarno-porządkowego:

Janowi Atanowiczowi, robotnikowi w Otwocku powiatu warszawskiego, — **Marcinowi Barcikowi**, rolnikowi w Mosznie powiatu błońskiego, — **Janowi Bodychowi**, starszemu posterunkowemu Policji Państwowej w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Janowi Ciećwierzowi**, rolnikowi w Babicach Starych powiatu warszawskiego, — **Józefowi Chęcińskiemu**, kotlarzowi w Miedzeszynie powiatu warszawskiego, — **Anieli Dudkowej** w Ożarowie powiatu warszawskiego, — **Jankielowi Fiszenfeldowi**, handlowcowi w Nadarzynie powiatu błońskiego, — **Władysławowi Gajewskiemu** w Piasieczynie powiatu warszawskiego, — **Konstantemu Gawrońskiemu**, rymarzowi w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Kacperowi Głowackiemu**, rolnikowi, sołtysowi w Pęcicach powiatu warszawskiego, — **Piotrowi Jarzębowskiemu**, rolnikowi w Opaczu Małym powiatu warszawskiego, — **Romanowi Jeszce**, funkcjonariuszowi Policji Państwowej w Żyrardowie powiatu błońskiego, — **Stanisławowi Kępińskiemu**, sołtysowi w Aninie powiatu warszawskiego, — **Władysławowi Klimowiczowi**, sołtysowi w Aleksandrowie powiatu warszawskiego, — **Franciszce Kolaszewskiemu**, rolnikowi w Krze-Dużym powiatu błońskiego, — **Walerianowi Kotowskiemu**, stolarzowi, sołtysowi w Zaczysku powiatu warszawskiego, — **Janowi Marciniakowi**, starszemu posterunkowemu Policji Państwowej w Błoniu województwa warszawskiego, — **Michałowi Mirkowskiemu**, szewcowi, sołtysowi w Piasztowie powiatu warszawskiego, — **Wojciechowi Młynarczykowi**, robotnikowi w Powsinku powiatu warszawskiego, — **Feliksowi Naroźniakowi**, rolnikowi w Otrębusach powiatu błońskiego, — **Antoniemu Perzynie**, rolnikowi w Kuklówce powiatu błońskiego, — **Stanisławowi Piaseckiemu**, ślusarzowi-mechanikowi w Wymysłach powiatu warszawskiego, — **Edwardowi Portasowi**, pracownikowi tramwajów miejskich w Warszawie, — **Józefowi Rasalskiemu**, rolnikowi w Błoniu województwa warszawskiego, — **Stanisławowi Ruszkowskiemu**, masarzowi w Młocinach powiatu warszawskiego, — **Wincentemu Rutkowskiemu** w Lesznie powiatu błońskiego, — **Piotrowi Ryczywolskiemu**, rolnikowi, sołtysowi w Wypędach powiatu warszawskiego, — **Lucjanowi Sarneckiemu**, przodownikowi Policji Państwowej w Odrzywole powiatu opoczyńskiego, — **Michałowi Siwińskiemu**, rolnikowi, sołtysowi w Wawryszewie powiatu warszawskiego, — **Józefowi Słowikowi**, rolnikowi w Jeziornie powiatu warszawskiego, — **Andrzejowi Stańczykowskiemu**, starszemu posterunkowemu Policji Państwowej w Żyrardowie powiatu błońskiego, — **Andrzejowi Stępniewskiemu**, rolnikowi, wójtowi w Odrzywole powiatu opoczyńskiego, — **Michałowi Szewczykowi**, rolnikowi, sołtysowi w Powsinie powiatu warszawskiego, — **Janowi Szustakiewiczowi**, rolnikowi w Krze-Dużym powiatu błońskiego, — **Janowi Uniejewskiemu**, robotnikowi w Błoniu województwa warszawskiego, — **Adolfowi Urbanowiczowi**, robotnikowi w Wilanowie powiatu warszawskiego, — **Piotrowi Tarczyńskiemu**, ślusarzowi w Pyrach powiatu warszawskiego, — **Antoniemu Wojciechowskiemu**, starszemu posterunkowemu Policji Państwowej w Żyrardowie powiatu błońskiego, — **Mikołajowi Woźniakowi**, rolnikowi w Strzeniówce po-

wiatu błońskiego, — **Antoniemu Zalewskiemu**, kupcowi w Grodzisku powiatu błońskiego, — **Wincentemu Zalewskiemu**, rolnikowi w Pomiechowie powiatu warszawskiego,

za zasługi w służbie państwowej:

Zbigniewowi Julianowi Hawrylince, kontraktowemu rewidentowi skarbowemu w Tczewie, — **Walentemu Ponickiemu**, rewidentowi skarbowemu w Tczewie;

za zasługi w służbie bezpieczeństwa publicznego: starszemu przodownikowi Policji Państwowej **Wacławowi Onufrowiczowi**, —

przodownikowi Policji Państwowej **Leonowi Tombakowi**, —

starszym posterunkowym Policji Państwowej:

Franciszce Kaczmarkowi, — **Aleksandrowi Kamińskiemu**, — **Wacławowi Uniewiczowi**, — **Wacławowi Wyszkowskiemu**, —

posterunkowemu Policji Państwowej **Henrykowi Wagnerowi**.

Warszawa, dnia 3 czerwca 1938 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) *Sławoj Składkowski*.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

—oOo—

Z Kancelarii P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

W związku z uroczystościami zaręczyn następcy tronu Iranu Pan Prezydent Rzeczypospolitej wystosował do J. K. M. Rezy Szacha Pahlavi następujący telegram:

„Z okazji zaręczyn następcy tronu Iranu — proszę Waszą Królewską Mość o przyjęcie moich najżywszych gratulacji oraz serdecznych życzeń szczęścia dla Dostojnego Narzeczonego”.

—oOo—

Z Prezydium Rady Ministrów.

Dnia 3 bm. Pan Prezes Rady Ministrów gen. F. Sławoj Składkowski odwiedził Marszałka Senatu Aleksandra Prystora i urzędującego Wicemarszałka Sejmu Tadeusza Schaetzla.

Przedmiotem rozmów były sprawy związane z projektowaną sesją nadzwyczajną.

—oOo—

Z Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Przemówienie Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych J. Poniatowskiego, wygłoszone na zjeździe osadników ziem południowo-wschodnich w dniu 29 maja 1938 r. we Lwowie:

„Panowie przedstawiciele osadników z trzech województw. Witając Was imieniem Rządu, daję wyraz zrozumienia znaczenia osadnictwa na tym terenie i tej wielkiej roli, jaką ono ma do spełnienia. Osadnictwo, jako element, związany z przyrodą i ziemią, stwarza trwałą więź, łączącą tereny mieszane z Państwem. Wiąż ta winna być oparta na zdobycach kultury, na wyższości kulturalnej, pozwalającej na podniesienie życia na tym terenie, na tężyźnie gospodarczej elementu osadniczego. Nowa fala osadnictwa polskiego, rozpoczęta w pierwszych latach odzyskanego bytu Państwa, przyniosła cały kompleks nowych warunków i nowych potrzeb, przede wszystkim zaś stworzyła zupełnie wyraźną taką sytuację, w której tylko trwałe współdziałanie Rządu z wysiłkiem samego społeczeństwa może odnieść sukces. Mówię celowo o współdziałaniu, nie chcąc, by było jakieś niedomówienie.

Przychodzę tu jako przyjaciel sprawy rozwoju osadnictwa i kultury wsi polskiej. Jako taki, chcę wyraźnie odgraniczyć się od tego wszystkiego, co byłoby współdziałaniem teoretycznym, przemijającym, ograniczającym się do zebrania, współdziałaniem od święta. Jestem rzecznikiem współdziałania stałego, dotykającego istoty rzeczy samej.

Panowie rozumieją, jako ludzie dojrzały, że aby coś wspólnymi siłami osiągnąć musi się mieć

zaufanie do partnera, z którym się współpracuje. Musi się wierzyć, że ten partner chce i musi także dobrze czynić. Rozumiem, że spojrzenie na przeszłość napawa niejednego goryczą. Mówię z całą otwartością: do obecnego stanu osadnictwa przyczyniło się w niemałej części przekonanie przez długi czas panujące i oficjalnie przez tutejsze sfery wypowiedziane, że w sprawie parcelacji Rząd powinien mieć jak najmniej głosu. Skutki wprowadzenia tego w życie nie dały na siebie długo czekać. Liczona na to, że stosunki między nabywcą a sprzedawcą same się jakoś ułożą. Okazało się, że spowodowało to cały szereg defektów, z którymi mamy dzisiaj do czynienia. Nie tylko sprawa doboru elementu osadniczego, nieuregulowanych hipotek, ale i sprawa obecnego zadłużenia osadnictwa wiąże się z tą zbyt wielką swobodą zawierania umów kupna-sprzedaży.

Paru mówców poruszało spadek cen ziemi; mówiono o tym, że cena poprzednio wynosiła trzy czy cztery tysiące za morgę. Cena ta nie była gospodarcza, była ona amatorska. Kalkulacja nie wytrzymałaby nawet w okresie najlepszej koniunktury rolniczej. Była to cena przeważnie kredytowa. Ktoś, kto ją dawał w oparciu o kredyt, ryzykował oczywiście byt rodzinny. Mówię to nie dlatego, żeby uchylić odpowiedzialność czynnika rządowego za brak ścisłej ingerencji w tych sprawach. Odpowiedzialność ta istnieje i nic nie jest w stanie zwolnić Rząd od niej. Konsekwencje braku przeciwdziałania wysokim cenom ziemi, zbyt wysokim kredytom na kupno ziemi — Rząd na siebie wziął, bowiem udzielane kredyty, w okresie oddłużenia bardzo szczerą ręką, w olbrzymiej części zostały skreślone: zadłużenie z tytułu Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i Państwowego Banku Rolnego wynosiło na tutejszym terenie około 21 milionów. Z tego po wprowadzeniu w życie ustawy oddłużeniowej skreślono około 11.700.000 zł, a więc przeszło połowę. Sprawa kredytów w listach zastawnych, o której jako o niezafatwionej mówiło szereg przedmówców, jest również prawie całkowicie zafatwiona, bo około 4.500.000 zł przejął Rząd na Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, skreślając po przejściu prawie 50% zadłużenia. Nie jest to jeszcze sprawa zakończona, najprawdopodobniej pozostała suma, wynosząca jednak tylko około 800.000 zł, w najbliższym okresie czasu zostanie podobnie potraktowana.

Wypełniając szereg postulatów, Rząd nie jest w stanie przyjąć jednak takiego doradztwa, które mówi: wszystko dla mnie! bo kto w ten sposób mówi, ten daje wyraz brakowi zrozumienia całości sprawy. Innego sposobu stawiania sprawy od Was, Panowie, wolno wymagać. Padły słowa, że nie ma zrozumienia i że osadnicy są upośledzeni. Chcę wskazać więc jeszcze na jedno: kredyt na pomoc osadnikom przy zabudowie i zagospodarowaniu się przyznany był tutejszemu terenowi w wysokości 770 tys. zł, na 2 miliony przeznaczone dla całego Państwa, a więc w wysokości przeszło 30 proc. Nie można więc mówić o pokrzywdzeniu tutejszego terenu. Przystępując do każdej wielkiej pracy, trzeba zwrócić uwagę na ciągłość pracy i sensowność jej wykonania. Rząd, działając wyłącznie przez swój czynnik administracyjny, może błędzić i popełniać omyłki. Szuka on zatem pomocy i współdziałania ze strony tych, którzy znając sprawę najbliższej zechcą mu pomóc. W ten sposób czynnikiem, który współpracowałby z Państwem, stać się może Związek Osadników. Jeżeli Związek w montowaniu swojej siły organizacyjnej dążyłby tylko do obrony interesu osadników, wywalczając tylko od Państwa przywileje i uprawnienia, jeśliby występował jako adwokat osadników wobec Rządu i traktował Rząd jako stronę, od której trzeba jak najwięcej wydobyć, to nie byłaby to płaszczyzna współdziałania. Oświadczam, że do tego ani ja się nie nadaję, ani Rząd na to nie pójdzie. Rząd chce widzieć w tym Związku czynnik współdziałający, oparty na wzajemnym zaufaniu i na wzajemnej pomocy. Od Związku trzeba wymagać również i twardziej oceny własnych członków.

We wszystkich poczynaniach, zmierzających do ścisłej opieki nad osadnictwem, potrzebne jest Rządowi współdziałanie ze strony organizacji takiej, która się nie waha rygorystycznie odnosić się do własnych członków, gdy tego zajdzie potrzeba. Toteż zjazd dzisiejszy traktuję jako wyraz woli, która pragnie doprowadzić do lepszych, doskonalszych form współdziałania między gromadą ludzi, dla Państwa tak ważną, która chce doprowadzić do trwałych form organizacji i do wzmocnienia sił społeczeństwa polskiego na tutejszym terenie. Do tej roli przywiązuję największą wagę i deklaruję, że w płaszczyźnie, o której mówiłem, płaszczyźnie współdziałania, jestem gotów w sposób możliwie najdalej idący przychodzić Związkowi z pomocą i starać się będę, by te bolączki, które z różnych przyczyn powstały, usunąć, by sprawa wzmocnienia kultury i siły polskiej na tym terenie pewnie ku przyszłości iść mogła. Rad jestem, że będąc na zjeździe napotkałem na bezsporny wyraz gotowości poniesienia dalszych wysiłków przez tych, którzy dotychczas na tak wielkie trudności na tym terenie napotykali. I że spotykam się z nimi w momencie, kiedy przystępują oni do zorganizowania trwałej formy pracy. Składam najlepsze życzenia owoców tej pracy”.